

SKÚSENOSTI S DISKUSIOU NA TÉMU OZNAČOVANIA POTRAVÍN NA SLOVENSKU

Experience with discussion on the topic of nutrition
labeling of foods in Slovakia

MUDr. Ľubomíra Fábryová, PhD., MPH

MetabolKLINIK s.r.o.

Biomedicínske centrum SAV

Inštitút pre prevenciu a intervenciu,

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety
Bratislava

Pro NUTRI-SCORE Aliancia
Slovensko

NUTRI-SCORE

Expert conference on the topic of
NUTRITION LABELING OF FOOD
as a clear communication tool
for healthier eating of the majority population

September 13, 2021, Prague

Obezita v dospeljej populácii (SR)

SR v rámci krajín EÚ zaostáva v dosahovaní „priemernej a zdravej dĺžky života“ (life expectancy, healthy life years) u oboch pohlaví

podľa údajov z Eurostatu (2016) patrilo v SR až 44 % celkového počtu úmrtí u osôb <75 rokov (11 000 obyvateľov) do kategórie tzv. odvrátiteľných úmrtí (priemer v štátoch EÚ je 34 %)

dôsledok nárastu nadhmotnosti/obezity, ale aj ďalších kardiometabolických ochorení (prediabetes, DM2T, AHT, DLP), ktoré sú významnými rizikovými faktormi pre nárast KV morbidity a mortality, ale aj nádorových ochorení
všetky uvedené chronické ochorenia patria medzi preventabilné ochorenia

7 z 10 **mužov** má nadhmotnosť alebo obezitu **(68.9%)**

1 zo 4 **mužov** je obézny **(25.8 %)**

6 z 10 **žien** má nadhmotnosť alebo obezitu **(56.2%)**

1 zo 4 **žien** je obézna **(25.4 %)**

Fábryová, Ľ. Epidemiológia diabezity. In Diabezita. Diabetes a obezita: nerozlučné dvojčičky (Eds: Fábryová Ľ., Holéczy P.) Facta Medica, Brno 2019: 27-40. ISBN 978-80-88056-09-6.

Avdičová M et al. Monitorovanie rizikových faktorov chronických chorôb v SR. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici za podpory WHO – regionálnej úradovne v Kodani, 2012. ISBN 978-80-971096-0-8.

Ochorenia a sociálne problémy súvisiace s nadhmotnosťou a obezitou

metabolické	inzulínová rezistencia, artériová hypertenzia, aterogénna (adipozopatická dyslipidémia, diabetes mellitus 2. typu, hyperkoagulácia)
endokrinné	oligomenorea, hirsutizmus, infertilita, hyperestrogenémia, syndróm polycystických ovárií, mužský periférny hypogonadizmus
orgánové	NAFLD, NASH, IM, arytmie, CMP, srdcové zlyhanie, nádorové ochorenia: pažerák, hrubé črevo, konečník, pečeň, pankreas, postmenopauzálna rakovina prsníka, endometria a adenokarcinóm obličiek, neurodegeneratívne ochorenia: - Alzheimerova choroba, Parkinsonova choroba, metrorágia, bolesti chrbtice, opuchy dolných končatín, intertrigo, inkontinencia, krčové žily
chirurgické	zlé hojenie rán, dehiscencia rán, hernie
pľúcne	hypoventilačné syndrómy až Pickwickov syndróm, syndróm spánkového apnoe
psychické	depresia, sebakodceňovanie, únava
sociálne	izolácia, nezamestnanosť, manželské problémy, diskriminácia

236

Metabolické

Štrukturálne

Zápalové

Degeneratívne

Nádorové

Akútne infekčné ochorenie COVID-19

9 GLOBÁLNYCH CIEĽOV PRE NEPRENOSNÉ OCHORENIA DO ROKU 2025 (WHO)

80 % dostupnosť základných technológií a základnej liečby, vrátane generík, potrebných na liečbu hlavných neprenosných ochorení so verejnej i privátnej sféry

10 % relatívna redukcia škodlivého užívania alkoholu, podľa potrieb v národnom kontexte

aspoň 50 % dostupnosť liekov a poradenstva (vrátane glykemickej kontroly) na prevenciu IM a CMP

25 % RELATÍVNA REDUKCIA RIZIKA PREDČASNÉHO ÚMRTIA NA KVO, RAKOVINU, DM ALEBO CHRONICKÉ RESPIRAČNÉ OCHORENIA

10 % relatívna redukcia nedostatočnej pohybovej aktivity

**zastaviť
nárast
DM a obezity**

30 % relatívna redukcia priemerného populačného príjmu soli/sodíka

25 % relatívna redukcia prevalencie zvýšeného TK, podľa národných okolností

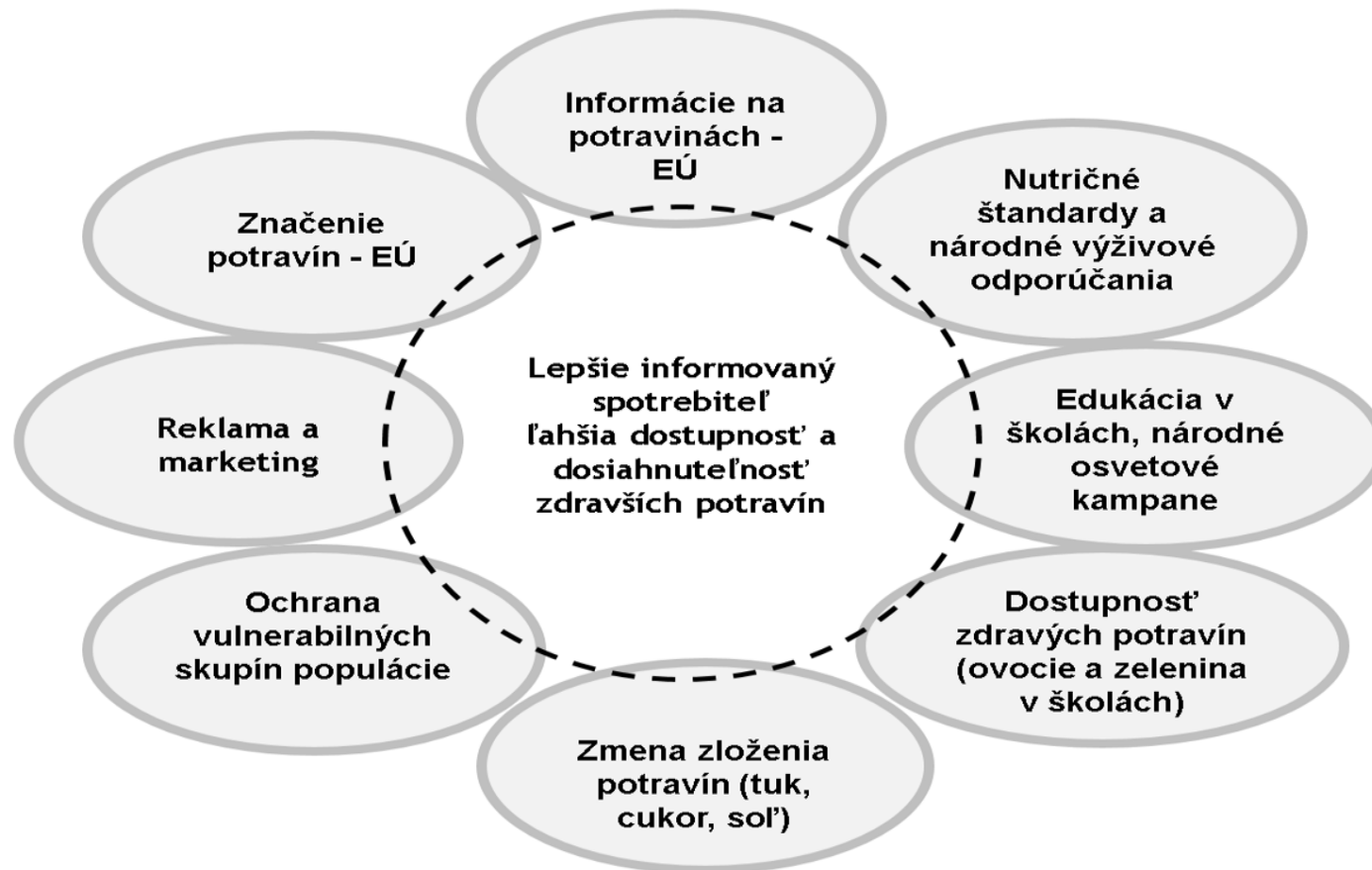

30 % relatívna redukcia fajčenia u osôb 15+

Integrovaný model celospoločenskej prevencie obezity

Integrovaný model prevencie obezity so zameraním na zdravú výživu

Laboratórium spotrebiteľských štúdií

FEM SPU

Fakulta ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity

**Vplyv nutričného značenia
Nutri-Score na nákupné rozhodnutia**

24. jún 2021

Laboratórium spotrebiteľských štúdií FEM SPU v Nitre

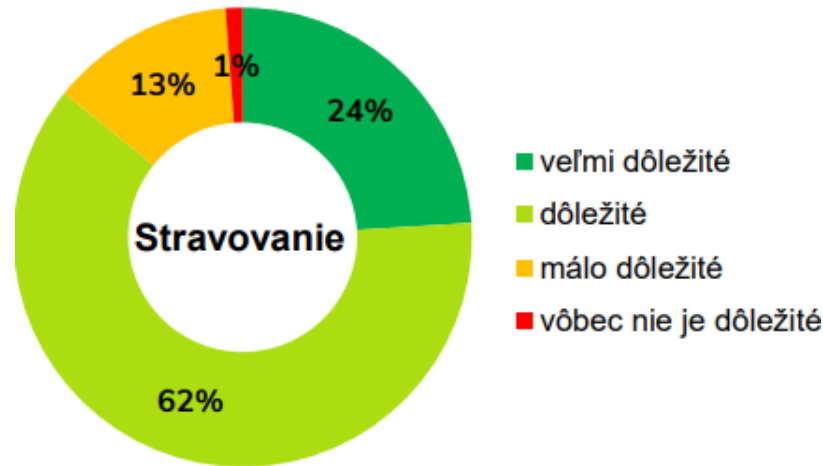
Cieľ a priebeh prieskumu

- zistiť vnímanie Front-of-Pack Labelling (FoPL) - označenia výživovej hodnoty potravín na prednej strane obalu a vplyv tohto označenia na výber nutrične hodnotnejších potravín
- prieskumná vzorka: 1 000 respondentov (52 % žien a 48 % mužov) vo veku od 18 do 75 rokov, reprezentatívne zo všetkých krajov Slovenskej republiky
- exkluzívny kvantitatívny on-line prieskum v priebehu apríla 2021

Výhody pre spotrebiteľa

- zrozumiteľné nutričné označenie na obale môže pomôcť pri výbere z produktov rovnakej kategórie siahnuť po výživovo hodnotnejších potravinách
- nie je to jediný faktor nákupu, spotrebiteľ sa rozhoduje podľa kritérií ako sú cenová dostupnosť, chuťové preferencie, značka

Vek, nadhmotnosť a príjem

- **36,88 %** osôb s obezitou vo vekovej kategórii 50 - 59 rokov
- **44,68 %** osôb s nadhmotnosťou vo vekovej kategórii 40 - 49 rokov
- **37,84 %** osôb s obezitou má príjem od 401 - 700 €

Príklad z dotazníka

Za predpokladu, že by ste mali záujem o kúpu tohto druhu potravín, ktorý typ by ste si vybrali?

600g porcia 220g (37%)

ENERGIA	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ
471 kcal	15.2g	1.5g	0.5g	0.5g	0.5g
111 kJ	32%	3%	1%	1%	1%

Informácie podľa potravinovej tabuľky (100g): 1 582 kcal / 659 kJ, 51.4g / 10.3g, 5.0g / 1.0g, 1.7g / 0.4g, 1.7g / 0.4g

600g porcia 120g (20%)

ENERGIA	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ
471 kcal	15.2g	1.5g	0.5g	0.5g	0.5g
111 kJ	32%	3%	1%	1%	1%

Informácie podľa potravinovej tabuľky (100g): 1 582 kcal / 659 kJ, 51.4g / 10.3g, 5.0g / 1.0g, 1.7g / 0.4g, 1.7g / 0.4g

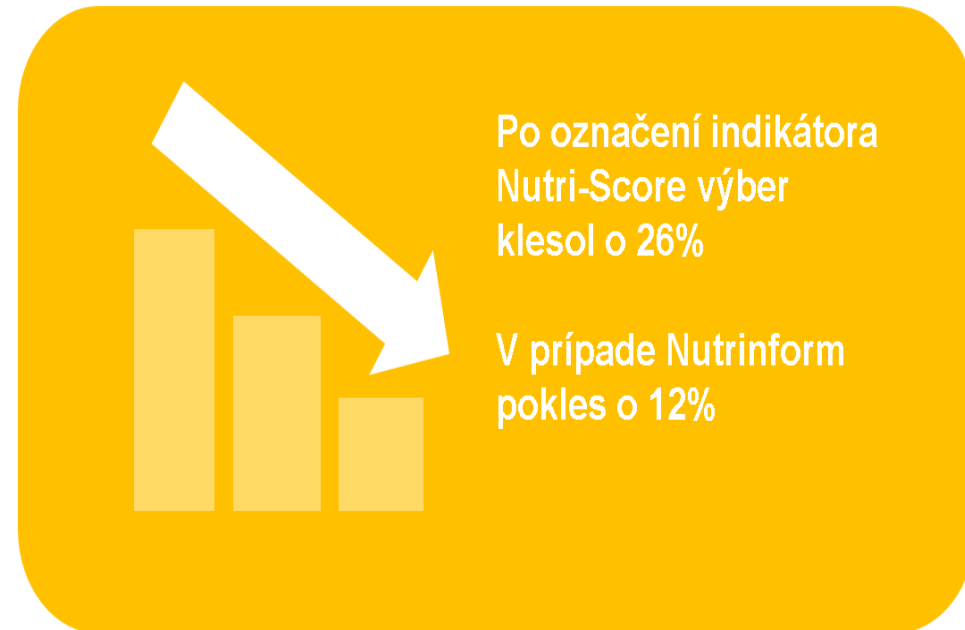

600g porcia 220g (37%)

ENERGIA	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ	CELKOVÝ
471 kcal	15.2g	1.5g	0.5g	0.5g	0.5g
111 kJ	32%	3%	1%	1%	1%

Informácie podľa potravinovej tabuľky (100g): 1 582 kcal / 659 kJ, 51.4g / 10.3g, 5.0g / 1.0g, 1.7g / 0.4g, 1.7g / 0.4g

Produkt celozrnné müsli s čokoládou

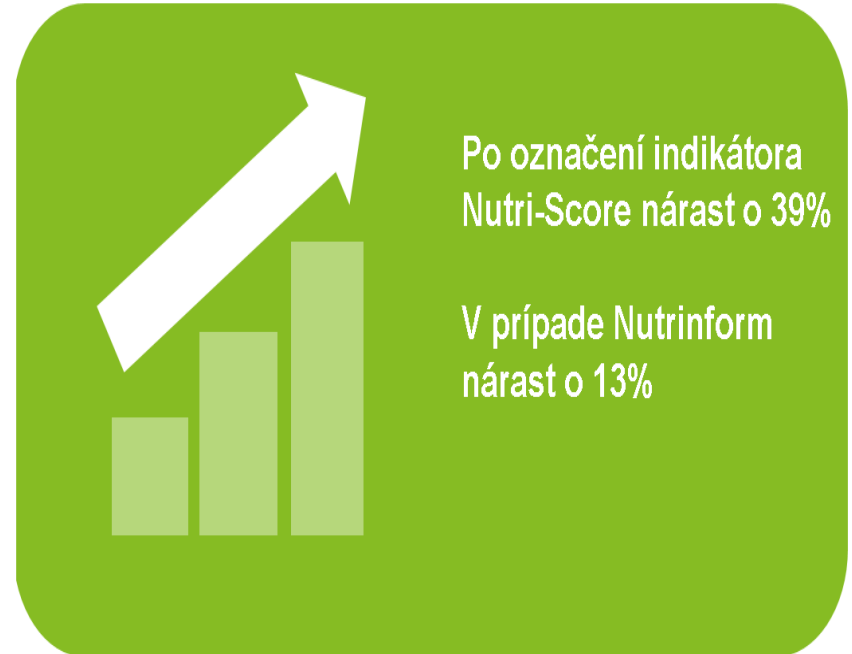
Produkt obilné gulôčky s kakaom

každá porcia 120 g (3 obilné guľôčky)

ENERGIA kJ / kcal	TUK	celkový sacharid	CELULÓZA	SÓL
111 kJ	8,7 g	8,7 g	7,7 g	0,10 g
4%	1%	1%	8%	2%

energetická hodnota pripraveného dezertu (100 g): 408 kJ / 97 kcal

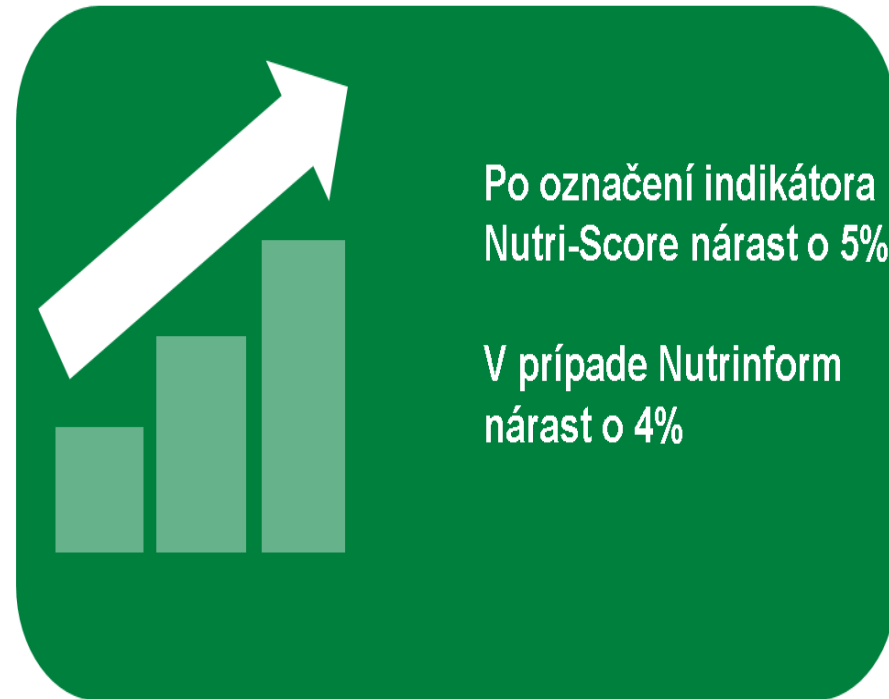
Produkt vločky z celozrnných obilnín

Kalorie podle DTP v 100g výrobku:

ENERGIE 421 kcal 1760 kJ	TUK 9,4 g	CELKOVÝ BÍLEK 9,76 g	CELKOVÝ SLOŽENÝ 6,38 g	SÓD 0,01 g
5%	1%	1%	8%	0%

Referenční příjem průměrného dospělého (8 400 kJ / 2 000 kcal)
na 100g: 1403 kJ / 332 kcal

Ďalšie hodnotené produkty

Pochopenie NutriScore vs. NutriInform cereálie

			NS		NI
Produkt (C)	najnižšia výživová kvalita	↑	51%	↓	3%
	najvyššia výživová kvalita	↓	8%	↑	11%
Produkt (A)	najnižšia výživová kvalita	↓	6%	↑	11%
	najvyššia výživová kvalita	↑	11%	↓	30%

Pochopenie NutriScore vs. NutriInform jogurty

			NS		NI
Produkt (C)	najnižšia výživová kvalita	↑	50%	↑	17%
	najvyššia výživová kvalita	↓	13%	↑	6%
Produkt (A)	najnižšia výživová kvalita	↓	14%	↑	4%
	najvyššia výživová kvalita	↑	31%	↑	2%

Pochopenie NutriScore vs. NutriInform tyčinky

		NS		NI	
Produkt (E)	najnižšia výživová kvalita	↑	14%	↓	18%
	najvyššia výživová kvalita	↑	2%	↑	44%
Produkt (C)	najnižšia výživová kvalita	↓	4%	↑	29%
	najvyššia výživová kvalita	↑	42%	↓	6%

Pozornosť pri nákupe zdravých potravín

- veľkosť bydliska, BMI a rovnako ani zdravé stravovanie nemajú vplyv na zlepšenie výberu z hľadiska nutričnej kvality
- pri premenných príjem a vzdelanie, existuje tendencia ľudí s vyšším príjmom/vzdelaním zlepšiť svoj výber produktu viac ako u osôb s nižším vzdelaním

Označenie na obale (FoPL)

označenie na prednom obale (FoPL)

ovplyvňuje

spotrebiteľské správanie **pozitívnym spôsobom:**

až 32,65 % spotrebiteľov

zmenilo svoj výber
v prospech pozitívnejšie vyváženejšej potraviny

Odporúčania pre prax

- spotrebitelia deklarujú záujem o vyvážené stravovanie a považujú tému kvalitných potravín za veľmi dôležitú pri rozhodovanom procese
- nutričné označenie na prednom obale potravín je pre spotrebiteľa vhodnou nápodvedou pri nákupnom rozhodovaní
- oba indikátory poskytujú približne na rovnakej úrovni, informácie, ktoré spotrebitelia pri nákupe potrebujú
- **NutriScore bol pre spotrebiteľov zrozumiteľnejší ako NutriInform**
- každá pomôcka uľahčujúca výber nutrične hodnotných potravín je vhodným nástrojom pri boji s pandémiou obezity a ďalšími chronickými preventabilnými ochoreniami

Prečo sa SOA stala súčasťou Pro Nutri-Score Aliancie?

- vysoká prevalencia nadhmotnosti/obezity v dospeljej populácii v SR
- Slovensko patrí ku krajinám s najväčším nárastom nadhmotnosti a obezity u 5-9 ročných detí v rokoch 1990 až 2016
- nárast preventabilných chronických ochorení
- zlepšenie prostredia umožňujúceho žiť ľahšie zdravší a aktívnejší život
- lepšie informovaný spotrebiteľ - ľahšia dostupnosť a dosiahnuteľnosť zdravších potravín
- nutričné označenie na prednom obale potravín je pre spotrebiteľa vhodnou nápovedou pri nákupnom rozhodovaní
- k dispozícii máme vedecké dôkazy
- NutriScore je pomôcka uľahčujúca výber nutrične hodnotných potravín a stáva sa vhodným nástrojom pri boji s pandémiou obezity a ďalšími chronickými preventabilnými ochoreniami

Vás pozývajú na

**3. Kongres Slovenskej obezitologickej asociácie
a 19. Slovenské obezitologické dni
s medzinárodnou účasťou**

21. – 23. október 2021

www.obezitologickedni2021.sk